

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ГОРСКИ СИН
ШВЕДСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Имало една бедна жена, вдовица. Тя била бездетна. Прехранвала се, като работела чуждо.

Веднъж отишла в гората да бере съчки. Както се била навела, видяла в тревата гнездо и в него — едно-едничко яйце. Отнесла го у дома си и го сложила под гъската, която тъкмо тогава била насадена да мъти. От яйцето се излюпило — какво мислите? — едно момченце.

То било, разбира се, отначало съвсем малко, колкото палец. Жената го нарекла Горски Син, понеже намерила яйцето в гората. Момчето растяло бързо. На година било вече момък, на три години — мъж, а на пет — по-силно от най-силния борец. Но като растяло бързо, то и ядяло много. Цяла пещ хляб изяждало, ако има кой да му даде.

Вдовицата не можела да храни такъв син. И той сам виждал това. Затуй казал на помайчимата си да го даде на занаят, че да печели и за нея, и за себе си. Но на какъв занаят да го даде, когато Горският Син не бил способен за нищо? Каквото и да похване, чупел го, защото не умеел да държи като хората, а стискал от страх да не го изпусне.

Един ковач, като видял момъка, че е силен, съгласил се да го вземе чирак за три години. Обещал да го храни и да му плаща, ала Горският Син казал, че вместо заплага ще иска майсторът да му дава всяка година по един меч, но толкова тежък, та друг да не може да го вдигне.

Заловил се чиракът за работа. Това улови — счупи го. Онова хване — развали го. Вдигне чука да удари горещото желязо — и чукът се смачка, и желязото стане на пита. Наведе се да раздуха огъня — толкова силно го духне, че го угаси.

Разбрал ковачът, че такъв чирак не ще му върши работа. Повикал го и му поръчал да си изкове три меча, па да си върви. Горският Син изковал един меч от сто кила, друг — от двеста, и третия — от триста, нарамил ги и се върнал при майка си.

Постоял, що постоял, па решил да отиде при един богат чифликчия — да му стане ратай. Пазарил се: колкото изяде, да не му държат сметка. Освен това, когато си тръгне за дома, да му дадат и храна за из пътя. Стопанинът се съгласил.

Първия ден Горският Син казал, че ще трябва да си отспи, понеже е много уморен от пътя, а на заранта ще работи. Спал той до обяд, а от обяд до мръкване ял. Нали е в чифлик — храна дал Господ!

Поне веднъж да се наяде Горският Син като света. На другия ден му поръчали да отиде с ратаите за дърва.

— Ще ида — рекъл той, — и добри дърва ще ви донеса. Но най-напред да се нахраня.

— Добре, нахрани се!

Седнал Горският Син на трапезата и почнал да яде. И другите ратаи ядат, и не ядат малко, но — какво е това чудо? — този яде за петима. Яде и не спира. Всички се нахранили и тръгнали, а Горският Син още седи и яде! Не му се става от трапезата. Нахранил се до насита, па грабнал най-голямата брадва, що имало в чифлика, и тръгнал към гората.

— Хей, Горски Сине! — вика подире му господарят. — Къде си тръгнал тъй? Впрегни биволите в колата, па ги поведи. Как ще пренесеш дървата?

— Не бери грижа, господарю! Горският Син си знае работата. Веднъж ли е ходил той за дърва?

Отишъл в гората, озърта се насам, оглежда се натам — няма дървета като за него. Влиза по-навътре, че още по-навътре. Всред гората вижда две високи дървета, най-високите. Замахва с брадвата, тя се счупва. Навежда се тогава, па изскубва дърветата с корените. Грабва ги под мишниците и ги помъква към чифлика. Отдето мине, всичко чупи.

Когато стигнал в чифлика, никой от ратаите не се бил още върнал. Те сечели дърва, окастрили ги, товарели ги на колите. А той си бил свършил лесно работата.

На другия ден накарали новия ратай да вършее. Горският Син разхвърлил снопите по гумното, па домъкнал един много голям камък и почнал да го търкаля по житото. Зърната се оронили, останала само сламата. Дошло ред да се отвява. Ратаят пренесъл житото в житницата. Сетне пробил две дупки на покрива и почнал силно да духа през едната. Сламата и плявата изхвъркнали през другата дупка, а зърната останали в житницата.

По едно време стопанинът рекъл да види как върви отвяването. Сложил една стълба, покачил се на покрива и погледнал през дупката, отдето излизала плявата. В това време обаче Горският Син духнал толкова силно, че въздухът вдигнал чифликчията и го хвърлил на двора. Човекът щял за малко да се пребие.

— Не може тъй — казал си той. — Този ратай е много силен и не знае да сдържа силата си. Той ще избие всички ни. Па и толкова много яде, че не можем го изхрани.

И той повикал Горския Син, платил му за една година и му казал да си върви.

— Как тъй ще си вървя? Никаква работа не съм ти свършил още!

— Няма за тебе работа тук. Върви другаде!

— Дай ми тогава храна за по пътя! Нали тъй бяхме се пазарили?

— Добре. Слез в зимника, та си вземи!

Горският Син нарамил по едно каче сирене на двете си рамене, стиснал по една голяма пита хляб под мишниците и си тръгнал. Ала ето че господарят се разкаял, задето бил дал пари на ратая. Но понеже се боел от разправия с него, пуснал подире му един голям бик — да го разкъса. Горският Син, като видял, че бикът тича след него, оставил хляба и сиренето, хванал животното за рогата и го удушил. После го метнал на гръб и продължил пътя си.

Вървял, вървял — стигнал до една висока планина. В подножието имало гора. Спрял се юнакът там, наклал огън, опекар бика и го изял.

— Слава Богу — си казал той след това. — И аз се нахраних веднъж, както трябва, и то със свои пари.

Поспал Горският Син час-два под дърветата, на сянка, па поел пътя през планината. До вечерта я превалил и навлязъл в друго царство. Стигнал до столицата и отишъл в двореца — да търси работа. Като го видели — такъв едър и силен, — направили го помагач на готвача: вода да носи и дърва да цепи.

По онова време всички в двореца били натъжени. Голяма беда висяла над царското семейство.

Ето каква била работата.

Веднъж царят пътувал с кораба си по морето. Явила се страшна буря. Повдигнал я злият дух на морето. Корабът почнал да потъва. Надежда за спасение нямало. Всички щели да се издавят. Тогава един от моряците казал на царя да се помоли на морския дух — дано му помогне.

Царят почнал да вика морския дух и да му обещава всичко, което му е най-скъпо, само да спре бурята. Морският дух се явил във вид на огромен триглав змей и поискал от царя тържествено обещание, че ще

му даде първата жива душа, която ще излезе да го посрещне, когато се върне в царството си. Царят се съгласил на драго сърце: той бил уверен, че ще излезе да го посрещне кучето му, което го много обичало.

Ала не станало тъй, както си мислел царят. Щом корабът спрял на пристанището, дошли с лодка да посрещнат баща си трите царски дъщери. Като ги видял, вместо да се зарадва, царят се натъжил. Според условието, което сключил с морския дух, още на другия ден трябвало да му даде живата душа, която ще излезе да го посрещне. За да спаси дъщерите си, царят обещал да даде голяма награда на оногова, който би успял да надвие морския дух и да ожени победителя за оная своя дъщеря, която той си избере.

Тъкмо през този ден бил дошъл в двореца Горският Син. Готвачът, чийто помагач трябвало да бъде юнакът, се наел да убие морския дух и да отърве княгините. Чул за това и Горският Син. Той помолил господаря си да отиде с него. Оня се съгласил.

Царят намислил да изиграе чудовището, като му прати само една от дъщерите си. Заповядал да отведат на морския бряг най-голямата. Тя седнала на брега и почнала да плаче. Никак не й се вярвало бащиният й готвач да я отърве от морския дух, защото го знаела какъв е страхливец. Готвачът седнал на една скала и приготвил сабята си — да чака чудовището. А Горският Син легнал до княгинята и заспал, след като я помолил да го събуди, щом се покаже морският дух.

Не минало и половин час, и ето че морето почерняло. Вълните почнали бясно да се хвърлят към брега. Водата закипяла. Грозен трясък се разнесъл. Показал се морският дух във вид на змей с пет глави. Като го видял, готвачът паднал от скалата и си пукнал главата.

Княгинята събудила Горския Син и от страх се скрила зад него. А змеят се спрял в сред морето и викнал:

— Кой е тоя там? По-едър човек не съм виждал.

— Аз съм Горският Син, помагач на царския готвач. Водя ти дъщерята на царя.

— Дъщерята ли рече? Аз идвам за три дъщери, не за една: такава ни беше условието.

— А бе ти вземи сега едната, па другите две — после! Как ще носиш и трите?

— Добре, утре ще ми доведеш и втората. Чу ли?

— Чух.

— Хайде сега ме измъкни на брега!

— Как да те измъкна? Много си голям, па и морето е дълбоко: страх ме е да нагазя.

— Хвърли ми въже — да се хвана за него!

Юнакът хвърлил едно въже и изтеглил на брега чудовището. Сетне замахнал с оня меч, който тежал сто кила, и отсякъл петте глави на змея. Но ковачът, който учил на занаята момъка, не му бил дал точно сто кила желязо, та мечът излязъл с едно кило по-лек. Затова, колкото и силно да замахнал Горският Син, не можал да отсече съвсем петата глава на змея: тя се крепяла за една ивица от кожата. Чудовището не било убито: то се скрило във водата. Момата почнала да целува от благодарност ръцете на своя спасител.

Ала в това време готвачът се бил вече опомнил. Той се приближил до Горския Син, обещал му, че ще му даде половината царска награда, ако каже на царя: „Готвачът уби змея. Аз го видях.“ Ако ли не каже това, заплашил го, че ще го наклевети пред царя, за да го хвърлят в тъмницата. Той заплашил и царската дъщеря, че ще я убие, ако не потвърди думите на помагача му.

Върнали се в двореца. Казали на царя онова, което искал готвачът. Но вечерта княгинята разказала на баща си всичко, както си било, и го предупредила, че на другия ден змеят ще дойде да иска сестра ѝ. Царят повикал тогава готвача и го запитал:

— Ти уби ли наистина змея?

— Убих го, ваше величество.

— Ами ако дойде утре да поиска втората ми дъщеря, наемаш ли се да му излезеш насреща?

— Не знам, царю честити. Казват, че змейовете се съживявали. Ако дойде, не отговарям. Аз убивам само веднъж змей.

— Тогава не ти давам дъщеря си, додето не се уверя, че змеят е мъртъв.

На другия ден отвели втората дъщеря. Сега се наел да убие чудовището царският шивач. Горският Син и тоя път тръгнал с него. Показал се духът, сега вече във вид на змей с десет глави. Шивачът паднал от канарата и си счупил едната ръка.

И тоя път змеят се спрял всред морето. Той познал юнака и го запитал защо не е довел двете дъщери, а само едната. Горският Син му

обещал да доведе най-малката на другия ден.

— Съгласен съм — отвърнал змеят. — Но тоя път недей замахва с меч срещу мене, че не ще те оставя жив. Хайде, изтегли ме на брега като вчера!

Юнакът го измъкнал, па замахвал с оня меч, който тежал двеста кила, и му отсякъл всичките глави. Ала и тоя път едната увиснала, неотсечена съвсем, защото на меча не достигали две кила до двеста. Змеят се скрил в морето.

Шивачът постъпил също като готвача: сякаш двамата се били надумали. Но царят узнал от дъщеря си истината и казал, че ще му даде княгинята чак когато се увери, че морският дух е мъртъв.

На третия ден дошъл ред на най-малката царска дъщеря. Готвачът и шивачът се наговорили да отидат заедно да убият змея, за да станат царски зетъове. Те били сигурни, че Горският Син тоя път ще отсече всички глави на чудовището. Уговорено било — след това да убият юнака, за да няма кой да ги издаде.

Дошъл змеят, сега вече с петнадесет глави. Той бил много ядосан: пръхтял от гняв. Като го видели, готвачът и шивачът се скрили зад скалите. Горският Син измъкнал чудовището и с все сила замахнал към него с третия си меч, който тежал триста кила. Но се оказало, че и в тоя случай ковачът изиграл чирака си. На меча не достигали цели пет кила. Юнакът отсякъл четиринадесетте глави на змея, а петнадесетата останала. Чудовището си потопило шията във водата и отведнъж се показало пак — с петнадесет глави.

Горският син съвсем не очаквал това. Той не се бил приготвил за втори удар. Змеят грабнал момата и я отвлякъл. Шивачът и готвачът, като видели това, побягнали.

— Няма за нас място в това царство — си казали те един на друг. — Щом се научи царят, че змеят е жив и е отвлякъл най-малката царкиня, ще ни обеси. Нека обеси оня юнак с тежкия меч: пада му се!

Горският Син се върнал в двореца и разказал на царя какво се е случило, ала обещал, че ще тръгне да дири змея, за да отърве момата.

— Тръгни! — му казал царят. — Ако ми я доведеш, давам ти я за жена. Освен нея ще ти дам и половината си царство. Знаем, че ако имам все още две дъщери — на тебе трябва да благодаря.

Тръгнал Горският Син да търси злия морски дух. Пита, разпитва, никой не може да му каже де е.

Като вървял, срещнал един човек, че носи на гърба си цяла църква.

— Силен мъж си ти — му рекъл Горският Син. — Такъв як мъж като тебе за пръв път виждам.

— Ти не знаеш какво се казва сила — отвърнал оня с църквата. — Не съм аз силен, ами е силен Горският Син, който е помагач на царския готвач. Той мачка желязото като глина.

— А ти виждал ли си го?

— Не съм.

— И аз не съм. Хайде да вървим заедно.

— Да вървим.

Вървели, що вървели, срещнали друг юнак, който носел на гърба си цяла планина.

— Ей, че си силен човек! — рекъл му Горският Син. — И моят побратим с църквата е силен, но като тебе юнак не съм виждал през живота си.

— Вятър работа е моята сила — казал юнакът. — Ако искаш да знаеш кой човек е силен, иди при Горския Син, който помага на царския готвач. Желязото мачка като глина, по две дървета изтръгва отземи и с пестник убива лъв. Това се казва сила. Моето е нищо.

— Ами ти виждал ли си този юнак?

— Не съм.

— И аз не съм. Искаш ли да вървим заедно?

— Добре, да вървим.

Като повървели малко, тоя с планината запитал оня с църквата накъде са тръгнали.

— Накъдето каже първият побратим — отвърнал оня.

— Накъде ни водиш, побратиме? — запитал юнакът с планината Горския Син.

— При злия морски дух, който отвлече най-малката царска дъщеря. Горският Син на два пъти му отсича главите, а те на два пъти му израстваха отново. Тръгнали сме да го убием, за да отървем княгинята.

Двамата юнаци помислили, па рекли:

— Не е за нас тая работа! Щом Горският Син не е можал да го убие, ние ли ще му направим нещо?

— Да се опитаме — казал Горският Син. — Мигар ви е страх?

— Не ни е страх. Добре, да се опитаме.

Вървели и разпитвали къде живее морският дух. Един старец им казал, че жилището му е на голям остров, всред морето. Тримата юнаци се запътили натам. Стигнали до морския бряг. Църквата и планината оставили, разбира се, на брега. Но как да минат през морето? Двамата юнаци се обърнали към Горския Син и му рекли:

— Ти видя колко ни е силата. Но ние не сме видели още колко е твоята. Направи ни сал — да доплуваме до острова!

— Бива — казал юнакът. — Почакайте ме малко.

Надалече се виждала гора. Затекъл се Горският Син, та наскубал дървета и набелил лика. Отнесъл ги на брега.

— Ето ви — казал — дървета и лика. Като ги навържем едно до друго, ще направим сал.

Двамата юнаци се почудили на силата на побратима си.

— Още едно дърво да беше изскубнал — рекли те, — щеше да бъдеш силен, колкото Горския Син.

— Мислех да изскубна още едно — отвърнал им той, — но видях на върха му гнездо. Защо да оставям птиците без къща?

Наредили дърветата едно до друго и ги навързали с ликата. Тласнали сала в морето, качили се и заплували. Стигнали до един остров, ала не знаели там ли е жилището на морския дух, или е на друг остров.

— Какво да правим? — запитал първият побратим, оня с църквата. — Дали да продължим, или да спрем тук?

— Я да спрем — казал оня с планината, — че ми се пие вода. Страшно съм ожаднял!

Вързали сала и слезли на брега. Още отдалеч видели всред острова голям замък.

— Да вървим там! — рекли. — Там ще поискаме вода.

В този замък живеел морският дух. Пръв влязъл оня с църквата. Видял един едър брадат мъж, с кожени дрехи, че седи на голям каменен престол. Той бил морският дух: духовете вземат такива образи, каквито искат. На коленете му седяла мома и ронела сълзи. Тя била княгинята.

Юнакът поискал вода. Духът му казал:

— Ето там, на масата, чаша. Пий!

На масата имало наистина златна чаша. Но тя била голяма и толкова тежка, че юнакът не можал да я повдигне.

Влязъл вторият побратим — оня с планината. И той поискал вода. Духът посочил и на него чашата. Онзи я вдигнал, но не можал да я приближи до устните си: натежала му и я изпуснал.

Най-сетне влязъл Горският Син. Духът не го познал. И на него показал чашата. Юнакът вдигнал тежката чаша, изпил я до дъно, па ударил с нея духа по главата и го съборил мъртъв от престола.

Княгинята скочила радостно и се хвърлила към юнака. Паднала на колене пред него да му благодари.

— Познах те — рекла тя. — Ти си онзи, когото наричаха в двореца Горски Син. Ти отърва сестрите ми по-рано, а сега избави и мене. А тия юнаци кои са?

— Те са побратими на Горския Син.

Юнаците завели княгинята в бащиния ѝ дворец. И баща ѝ, и сестрите ѝ се зарадвали много, защото не се надявали вече да я видят въпреки обещанието на Горския Син. Направили три сватби в един ден. Горския Син оженили за най-малката дъщеря, юнака, който носел планина — за средната, а оня, който носел църква — за най-голямата.

За готвача и шивача не се чуло вече нищо. Кой ги знае къде ли готвят и шият.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.